

Problem oskrbe mest s kmetijskimi pridelki

Nemogoče je razpravljati o problemih preskrbe mest s kmetijskimi pridelki, če ne poznamo proizvodnih zmogljivosti določenega področja in problematike odkupa in cen. Več ta problem bomo videli na zgledu Ljubljane.

Vrsta	Trgovina na debelo		Trgovina na drobno	
	L. 1954	L. 1955	L. 1954	L. 1955
krompir	4.942	5.127	1.404	1.149
fižol	167	178	120	203
zelenjava	4.717	6.583	956	2.163
jabolka	2.158	2.518	894	1.167
drugo sadje	2.814	3.172	1.013	1.713

ZGLED LJUBLJANE

Predel ljubljanskega okraja je v zemljepisnem pogledu in v pogledu površin in terena za kmetijstvo zelo neugoden. Ima zelo malo ustreznih površin zaradi morfoloških in geoloških lastnosti tal. Po drugi strani pa precejšen del te male površine ni ravno najboljše kakovosti. Pomembna lastnost kmetijstva tega okraja je veliko število kultur. Tipičen pridelok je krompir. Leta 1955 so pridelali 54.811 ton krompirja. Pomembna kultura je tudi zelje (leta 1955 so ga pridelali 5.465 ton), fižol (1293 ton), nadalje pa še repa, korenje in pesa. Vsi ti pridelki služijo deloma za prehrano prebivalstva, po drugi strani so pa tudi važna živalska krma. Razen teh pridelkov je treba omeniti kot važno krmno rastlino še seno in slamo, kar zlasti pridelujejo v bolj oddaljenih občinah. Pšenice, rži, ječmena koruze, ajde in prosa pridelajo nekoliko manj, kakor pa potrošijo, zato primanjkljaj dovažajo od drugod.

Stanje trgovske mreže s sadjem in zelenjavo v Ljubljani ni zadovoljivo, ker ima vsa trgovina na drobno le 20 lokalov, 9 arkad in 19 stalnih stojnic. Na vsak trgovski lokal odpade povprečno 20 kvadratnih metrov površine, prav toliko tudi na vsako arkado. V Ljubljani pride na 6.910 prebivalcev samo ena trgovina s sadjem in zelenjavo. Zaradi pomanjkanja voznega parka in ustreznih skladišč je bila lani trgovina na drobno navezana na podjetja na debelo.

Zato bi bilo nujno, da bi posamezne občine ustanovile v svojih področjih nove trgovine s sadjem in zelenjavo. Ker pa v bližnji prihodnosti ni računati na ustanovitev velikega števila novih prodajal, bi bilo treba ustanoviti prodajalne v posebnih začasnih objektih (paviljonih, kioskih), k čemu bi jih lahko postavili na različnih mestih.

Ljubljanska podjetja na debelo in na drobno so leta 1954 in 1955 prodala naslednje količine kmetijskih pridelkov:

Iz navedene tabele vidimo, da je bila lani potrošnja večja kakor leta 1954. Toda tu se postavlja vprašanje kakovosti in cene kmetijskih pridelkov. Naš potrošnik je reagiral na povečanje cen kmetijskih pridelkov, tako da se je usmeril na druge živilske vire. Res je, da vplivajo na cene razni objektivni čimbeniki, toda po drugi strani pa imamo tudi precej subjektivnih faktorjev, predvsem v organizaciji trgovske mreže. Glavna objektivna slabost je prav nezadostna aktivnost podjetij glede iskanja blagovnih virov ob najboljših pogojih nabave. Toda reba je priznati, da je bila Ljubljana kljub omejenim pomanjkljivostim ravno po zaslugi državne trgovine dobro preskrbljena s sadjem in zelenjavo.

V Ljubljani niti bilo intervencije zadržane trgovske mreže in državnih ali celo zadržanih ekonomij, kljub temu da je na področju okraja 120 zadrug in 8 zadržanih posestev. Večina zadrug sicer zna odkupiti kmetijske pridelke na svojem področju, toda še vedno jih ne zna prodati, ker ne pozna tržišča. Nekaj krivde leži tudi na državni trgovski mreži, ki ni zadržanim nudila nikakršne strokovne pomoči, še manj pa je delovala za usmeritev kmetijske proizvodnje k potrebam tržišča. Trgovska podjetja socialističnega sektorja so izpolnila samo vlogu odkupovalca, ne pa tudi usmerjevalca kmetijskih pridelkov. Kmetijske zadruge so se v večini primerov ukvarjale s prodajo konjunktturnih pridelkov, zelo malo pa so mislile na preskrbo prebivalstva, kar lahko vidimo iz naslednje slike (leta 1955 v tonah):

Pridelok	Potrebna količina	Pridelano	Pridelen presežek	Po zadržanih odkupljene količine
krompir	13.100	54.811	20.710	8.354
fižol	450	1.293	436	101
zelje	1.500	5.465	1.741	754
druga				
zelenjava	9.602	86.621	2.349	265
jabolka	1.550	6.202	2.858	212
mleko (lit)	476.000	13.897.397	20.982.397	3.751.086

Poslovne zveze bodo morale pri prevzemanju blagovnega prometa posvetiti več pozornosti preskrbi mest in industrijskih središč. Če imamo kmetijsko zadrugo za proizvajalca, tedaj je v prvi vrsti poklicana, da izpolni to nalogo. Vzemimo konkreten primer: če bi lani zadruga prodala krompir neposredno potrošniku v metu po svoji lastni mreži, ali recimo, v bližnji prihodnosti po svojih poslovnih zvezah, ki bi bili komisijonarji, prav gotovo ne bi potrošnik plačal krompir za kilo po 15 dinarjev kilogram. Popolnoma je jasno, da so se cene v dokajšnji meri povečale prav zaradi subjektivnih vzrokov (razni posredovalci). Visoke razlike med odkupnimi in prodajnimi cenami so tudi pri drugih pridelkih (češnje, jajca), za katere ni dosti razlogov. Če bodo bodoče poslovne zveze vzpostavile zveze s poslovnimi zvezami v vsej državi, smo prepričani, da našega krompirja ne bodo v Splitu preplačevali, pa tudi naš potrošnik v Ljubljani ne bo drago plačeval zgodnje zelenjave in južnega sadja.

S pravilno organizacijo in poslovanjem trgovske mreže, kakor

Ljubljana

tudi zadržane trgovine, ki bi morala biti v prihodnje usmerjena po zadržanih in kmetijskih posestvih na kmetijsko proizvodnjo lahko dosegli pomembna izboljšanja v preskrbi mest tako v pogledu kakovosti kakor tudi v pogledu količine in cene.

Program uporabe družbenih sredstev v sarajevskem okraju

Letos v sarajevskem okraju ne bodo mogli izkoristiti sredstev investicijskega sklada ker je celotni znesek - okoli 800 milijonov dinarjev - blokiran zaradi tega, ker je okraj predoračil določene zneske iz splošnega investicijskega sklada za izgradnjo objektov. Taka situacija v Sarajevu je posledica povezanosti Sarajeva z nekaterimi velikimi podjetji, kakor so

Vareš in Iliaš, ki niso bila pravočasno dogotovljena.

Toda kljub temu bodo letos v Sarajevu zgradili nekatere objekte. Naj najprej omenimo grosistično tržnico, katere zgraditev naj bi zagotovilo posojilo Narodne banke. Sredstva, ki jih ljudski odbor neposredno vlaga v gradnjo tega objekta, so zagotovili v preteklem letu s skladom za pospeševanje prometa, v katerega so trgovska podjetja vplačala 50 odstotkov svojega dobička. Razent tega imajo v Sarajevu tudi čisto mestni investicijski sklad v znesku 280 milijonov dinarjev. Zarad zamude pri izdelovanju okrajnega družbenega plana, še niso mogli določiti, kako bodo uporabili ta sredstva. V odboru pa pričakujejo, da jih bodo uporabili predvsem za ureditev ekspresne restavracije, za katero naj bi dobili tudi kredit Narodne banke. Ta restavracija bo imela kapaciteto

1000 do 1500 uslug dnevno.

Sredstva cestnega sklada so v sarajevskem okraju prav majhna. Znašajo komaj 12 milijonov dinarjev. Uporabili jih bodo zlasti za vzdrževanje manjših vaških poti. Stanovanjski sklad razpolaga s sredstvi nad eno milijardo dinarjev. Ta sredstva bodo že letos angažirana za stanovanjsko gradnjo. Posojila iz tega sklada so že izčrpana in zato letos pričakujejo zelo živahno dejavnost v stanovanjski graditvi.

Glede sklada za pospeševanje kmetijstva ni nikakršnih problemov in je videti, da je bilo najmanj težav in zamude prav pri razdeljevanju sredstev iz tega sklada. Znašajo skoraj 55 milijonov dinarjev. Največje zneske bodo uporabili za pospeševanje živinoreje. Tako računajo, da bodo iz tega sklada uporabili 4 milijone dinarjev za nabavo kvalitetnih olemenk živali, 1 milijon za izboljšanje planinskih pašnikov, 2 milijona za licenciranje olemenk živali, skoraj 3 milijone za pospeševanje razvoja posameznih živinorejskih panog, 6 milijonov dinarjev za omejevanje živinskih bolezni in 8 milijonov dinarjev za zgraditev veterinarskih posaj.

Razen tega so za pospešitev poljedeljstva predvidevali več kot 10 milijonov dinarjev, pri čemer je zlasti važno povečanje zadržane strojne parka s 3 milijoni dinarjev, melioracije z 2 milijoni, pomoč za nabavo kvalitetnih semen z zneskom 3,5 milijona dinarjev šd.

NAROČNINA ZA »NAŠO SKUPNOST«

znaša za eno leto 250 in za pol leta 125 dinarjev. Naročnino pošljite na naš tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani št. 60-KB-5-Z-367 s posebno oznako za »Našo skupnost«.

Če pa morda želite srbohrvatsko izdajo (v cirilici ali latinici) ali makedonsko izdajo, pošljite naročnino na naslov: »Naša zajednica«, Beograd - Dečanska 35, tekoči račun 102-T-349 s pripombo za »Našo zajednico«. Na hrbtni strani napišite, katero izdajo želite.